

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

SERGEJ LUKJANENKO

SPEKTRAS

ANTRA KNYGA

Knygute.lt

Sergej Lukjanenko
SPEKTRAS, ANTRA KNYGA

Mokslinis fantastinis romanas ir apysaka

**“SPEKTRAS” 2003-iaisiais apdovanotas
visomis prestižinėmis premijomis:
ROSKON, Bolšaja Uranija, Sigma-F,
Bronzovaja Ulitka, INTERPRESSKON,
Zolotoj Kaducej**

Privatus detektyvas Martinas gavo užduotį -
surasti kažkur po svetimas planetas
klajojančią Iriną Poluškiną. Deja, jų
susitikimas baigiasi tragiškai, ir Martinas
supranta patekęs į kažkieno gudriai
suregztus spąstus...

Iš rusų kalbos vertė NIDA JAKUBAUSKAITĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
307 tomas. Serija įkurta 1990m.

Сергей Лукьяненко - Спектр
Москва, АСТ, 2002

Copyright © by Sergej Lukjanenko, 2002

Cover art copyright © by J.P. Targete, 2003

Iliustracijos © by V.O. Bondar

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2004

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Turinys

SPEKTRAS

SKAIDRŪS VITRAŽAI

SPEKTRAS

3

Įsivaizduokite jūrą, kurią perskyrė gal pranašo ranka, o gal milžiniškos galios sprogimas. Bangos kyla piestu, apnuogintas dugnas - ovalus slėnis vidury vandens lygumos.

O dabar sustabdykite vaizdą - tegu sustingsta susijungti besiveržiančios bangos! Tegu išdžiūvusiam dugne, pavojingai arti melsvų sienų, iškyla mediniai keistos formos statiniai - laužytų linijų, aštrių kampų... geometrijos vadovėlis, prisikapnavęs Salvadorui Dali. Ir tegu tarp tų statinių pamažu vaikštinėja - gal eina, o gal plaukia - amorfiškos, už žmogų didesnės amebos.

Viršuje pakabinkite saulę - ryškia, melsvą, truputį didesnę negu Žemėje. Jos spinduliai skrodžia sustingusias bangas, apšviečia mėlyno kieseliaus jūrą, kurioje plaukioja didžiulės tingios bakterijos, krutinančios žiuželius ir jais besibraunančios per standžią substanciją.

- Kaip mokomasis filmas, - pasakė Martinas

traukdamasis nuo lango. - Pirmuonių gyvenimas. Amebų butis, papročiai ir tradicijos.

- Tie pirmuonys daug kuo pralenkia žmones, - pastebėjo Irina.

- Taip, aš suprantu... - Martinas priėjo prie merginos. Dabar jie buvo medinės piramidės viduje - mažame kambarėlyje netoli viršūnės. Kaip aptakaus pasaulio gyventojai galėjo suvokti pačią kampų idėją? Nejaugi jiems gražūs tokie grubūs, aštrūs kontūrai? Tikriausiai taip. Ne veltui juk šitas pastatas tarnavo kažkokiems kulto reikalams. - Irina, ar mediena vietinė?

- Žinoma.

Martinus skeptiškai pakrapštė pirštu lentą. Dabar aišku, iš kur raktininkai nukopijavo Stoties dizainą.

- O medžiai čia - daugialąsčiai?

- Taip, - linktelėjo Irina. - Augalai evoliucionavo. O gyvūnai - tik padidėjo. Neįtikėtina, ar ne?

Martinus linktelėjo. Nors jis, tiesą sakant, jau prisižiūrėjo pakankamai keistenybių ir nelabai norėjo gilintis į vietinės biologijos ypatybes.

- Mane kur kas labiau stebina, kad tu gyva.

- Negi viskas taip blogai? - paklausė mergina.

- Būtent. Tik Prerijoje-2 mes spėjome truputį pasikalbėti...

- Taip, prisimenu... - pertraukė mergina ir paniuro.

- Kaip tu gali prisiminti? - tiesiai paklausė Martinas. - Ira... klok viską iš eilės.

Mergina tyliai susijuokė. Visai, beje, nepiktai. Iš jos sklido kažkas, kas toli gražu ne visada būdinga moterims... Martinas niekaip negalėjo sugalvoti pavadinimo... gal "antibobiškumas"?

Bet tai gremėzdiškas ir ne visai tikslus žodis. Kai vyras supykęs pasako: "Bobos!" - jis į tą žodį sudeda tą patį priešišumą, kurį moterys išreiškia sakydamos: "Visi vyrai - kiaulės!" - bet prasmės niuansai vis dėlto skiriasi. Bobomis vadinamos nuolat verkšlenančios isterikės, pasibaisėtinai koketiškos ir niekuo, išskyrus gandų nešiojimą, nesidominčios namų šeimininkės... Lygiai kaip ir "vyrus kiaules" gali charakterizuoti ir pomėgis išgerti, ir silpnybė dailiajai lyčiai, ir tiesiog

kreivai nukirpti nagai.

Sakyk, ką nori, bet Irina buvo ir koketė, ir isteriška, ir turėjo visas kitas privalomas moterų ydas, tegu ir lengvesne forma. Gal svarbiausias buvo jų harmoningas derinys? Bet kuriame žmoguje po lygiai primaišyta gera ir bloga, bet pasitaiko stebuklingų išimčių, kai silpnybių yra tik tiek, kad jos ne atstumia, o, atvirkščiai - pritraukia. Trumpą tokios harmonijos laikotarpį išgyvena beveik visos paauglės - po to dauguma šią harmoniją žaibiškai praranda ir vėl atgauna tik sulaukusios balzakiškojo amžiaus. Arba niekada. Bet pasitaiko laimingų išimčių, kai harmoningas privalumų bei trūkumų derinys išlieka visą gyvenimą.

Martinus nusprendė, jog Irina jam patinka kaip tik dėl tokio harmoningo derinio.

- Pasikalbėkim atvirai, - sutiko Irina. - Ar nori sužinoti, kaip atsitiko, kad mūsų septynios?

- Taip! - šūktelėjo Martinus.

Dangus neužgriuvo. Duryš neatsidarė ir pro jas neįsiveržė įsiutintų amebų padalinys. Irina nesi-

griebė už širdies ir negriuvo ant žemės pakirsta klastingo infarkto.

- Viskas labai paprasta, - pasakė mergina. - Kontrol.

- Ką?

- Mygtukas "Ctrl" klaviatūroje. Aš rinkausi, kur man nukeliauti. Labai norėjosi aplankyti šešias ar septynias planetas... aš rinkausi, kurią pirmiausia. Ir iš įpratimo laikiau nuspaustą "Ctrl", kad galėčiau "pelyte" išskirti pavadinimus iš bendro sąrašo.

- Ir išskyrei? - kvilvai paklausė Martinas.

- Taip. O po to nusprendžiau paspausti "Enter". Visai ne tam, kad pasidalinčiau. Aš maniau, kad mane nusiųs į kurią nors planetą... atsitiktinai.

- Skylė, - sutrikęs pratarė Martinas. - Skylė programoje. Tai todėl, kad raktininkai naudojo žmonių terminalus!

- Aha. - Irina šyptelėjo.

- Ačiū "Microsoft'ui"! - šūktelėjo Martinas. - Skylę likvidavo?

- Iš kur galiu žinoti? Turbūt likvidavo.

Martinus kažkaip labai prabėgomis pagalvojo, kad Irinos kopijavimo istorija galutinai supainiojo seną ginčą apie Vartų veikimo metodą. Perkelia jie žmogų į kitą planetą ar sukuria ten tikslią kopiją, o originalą sunaikina? Iš Pavliko žodžių atrodė, kad būtent perkelia - visą kambarį kartu su jame esančia būtybe. Bet jeigu atsirado septynios Irinos kopijos, tai...

Ar čia jau nebetinka įprastos žmogiškos sąvokos? Ir tarp perkėlimo į vieną erdvės tašką bei perkėlimo į septynis skirtingus taškus nėra principinio skirtumo? Martinas nebuvo fizikas, be to, į šį klausimą kažin ar atsakytų net pats genialiausias Žemės fizikas. Per daug gili žmones ir raktininkus skirianti praraja.

- Bet kaip tu sužinojai apie savo dublikatus? - šūktelėjo Martinas nejučia teikdamas pirmenybę *šitai* Irinai.

- Aš jas pajutau, - pasakė Irina ir tučtuojau pasitaisė: - Mes pajutome viena kitą. Tai tarsi... - ji susiraukė nepatenkinta, pakrutino pirštus lyg žmogus, kurio paprašė paaiškinti, kas tai yra raibuliai. - Panašu į...

- Mintį? Sapną? Pokalbį? - pasakinėjo Martinas.

- Viskas iš karto ir visai kas kita. Pirmiausia man pasirodė, kad išsikrausčiau iš proto. - Irina nusišypsojo. - Mane šizofrenikai turbūt gerai su-prastų... Aš galiu kalbėtis... - ji vėl akimirkai su-simąstė. - Ne, ne kalbėtis... galvoti kartu?

- Visą laiką? Tu čia dabar ne viena? Jūsų trys? - sušuko Martinas.

- Dabar viena. Tai atsitinka kartais... bet visą laiką dažnėja. O kai mergaitės mirdavo... - Irinos balsas net nevirptelėjo, - aš viską išgyvendavau kartu su jomis. Visas tas dienas, kai mes buvome atskirai. Todėl kažkuria prasme jos ir dabar gyvos. Aš buvau Bibliotekoje, Martinai. Ir Prerijoje-2. Ir Aranke, ir Fakju. Aš žinau, kad šitas kūnas nebuvo palikęs Bezzaro... bet aš nugyvenau jų gyvenimus. Iki pat mirties.

Nieko daugiau neklausdamas Martinas išsitraukė iš kišenės gertuvę ir gurkštelėjo konjako.

- Duok ir man, - paprašė Irina. Narsiai sriūbtelėjo visą gurkšnį, nurijo kosulį ir atidavė gertuvę. Jos ausų galiukai akimirksniu išraudo it liepsna -

gerti ji nelabai mokėjo.

- Čia kaip prieš mirtį visas gyvenimas prabėga pro akis? - paklausė Martinas.

- Mhm, - linktelėjo Irina vis dar nedrįsdama atsikvėpti.

- Gal mes ir negyvenam? - paklausė Martinas. - Gal visai ne gyvenam, o mirštam, o mūsų gyvenimas bėga mums prieš akis... ir tik retkarčiais atmintis sušnabžda - visa tai jau buvo, buvo, buvo... Ir aš iš tikrųjų blaškausi ligoninėje ant lovos, senas ir bejėgis, o gal su kulka krūtinėje skęstu svetimo pasaulio pelkėje ir man prieš akis bėga reklaminis mano gyvenimo klipas.

- Tfu ant tavęs! - Irina krūptelėjo. - Niekur aš kol kas nesivolioju. Aš Bezzare. Aš noriu pažiūrėti į raktininkus jų pačių lizde. Užbaigti viską, ką pradėjau... ir ko neužbaigė mergaitės. Po to sugrįžti namo, sutikti gerą vyrą ir prigimdyti jam vaikų - kol dar neišrado tikro nemirtingumo ir neuždraudė daugintis.

- Programa minimum? - paklausė Martinas.

- Taip! - iššaukiamai atsakė Irina.

Martinus linktelėjo ir rimtai patvirtino:

- Gera programa. Ypač ta dalis, kur sakoma: "prigimdyti vaikų, kol nemirtingumo neišrado". Irina, jeigu jau taip rimtai kalbam - kurių galų tu ruošiesi erzinti raktininkus?

- Mes juk jau aiškinom, - atsakė Irina, matyt, turėdama galvoje save ir bezzarietį.

- Bet aš neišgirdau nieko, išskyrus įtarimus, kad raktininkai naudojami svetimomis technologijomis.

- Raktininkai keičia pasaulį. Galaktiką. - Irina atsiduso. - Įsivaizduok, Martinai, kad žmonės, pirmą kartą įkėlę koją į Marsą, ten rado didžiulius kosmodromus, pilnus laivų tarpžvaigždiniams skrydžiams. Ir kiekviename laive - krūva Stočių. Ir dar daugybė visokių galingų neregėtų įrengimų. Ir visa tai galima iširti, pradėti tuo naudotis... sukurti rojų Žemėje ir užkariauti Visatą...

- Tai mes ją ir užkariautume, - pasakė Martinas. - Be jokios abejonės. Lygiai taip pat, kaip ir raktininkai. Ir, duok, Dieve, kad mums užtektų išminties bei gerumo nepradėti su kuo nors karo, po

truputį padėti atsilikusioms rasėms...

- O ar tau neįdomu, kur dingo laivų ir Stočių statytojai? Kodėl jie patys nepasinaudojo savo išradimais? Kas sulaukė juos nuo ekspansijos?

Martinus pamąstė ir trūktelėjo pečiais:

- Epidemija, karas... nežinau.

- Ligos ir karai - tokiai galingai rasei nerimta.

Esmė ta, kad jie atsisakė ekspansijos. Nusprendė, kad šioji nereikalinga ir pavojinga. O raktininkai...

Martinus pliaukštelėjo rankomis:

- Irina, tu man atleisk, bet čia tavo paaugliškas maksimalizmas! Raktininkų pasirodymas Žemei išėjo tik į naudą. Tu dabar paprasčiausiai tokio amžiaus, kai norisi maištauti prieš bet kokią valdžią... prieš vyriausybę, įstatymus, tikėjimą, raktininkus...

Irina prunkštelėjo:

- Dėkui už komplimentą. Ar žinai, ko aš ieškojau Prerijoje-2?

- Senovės šventyklų? - gana tvirtai pasakė Martinus.

- Būtent. Aš pati pasakojau?
- Archeologai šį tą paaiškino.

Irina atsiduso:

- Net turint tokias galimybes, kokias turi raktininkai, sunku šukuoti visas žvaigždžių sistemas iš eilės. Egzistuoja hipotezė... gana pagrįsta... kad jie skrenda pagal švyturių signalus. Kadaise, prieš penkis ar šešis tūkstančius metų, tarp planetų jau egzistavo transporto tinklas. Tų kontaktų atgarsiai pasiekė mus mituose ir legendose...

Martinus vos nesustaugė. Kad jie kur prasmegtų, visi tie šumerai, egiptiečiai, finikiečiai ir dogonai... Visi tie paleokontaktai, freskos, kuriose pavaizduoti ateiviai iš kosmoso, Baalbeko terasos ir nuskendusios Atlantida, piramidės ir užmiršti miestai džunglėse...

Kodėl žmonės taip bijo patikėti savo protėvių meistriškumu? Ir taip lengvai nurašo viską ateiviams.....

Pastabos

- 1) Fornitas - S. Kingo apsakymo "Baladė apie lanksčiąją kulką" personažas, gyvenantis rašomojoje mašinėlėje ir teikiantis rašytojui įkvėpimo.
- 2) Panaudotas Olego Medvedevo "Dainelės apie fornitą" fragmentas.
- 3) Olego Medvedevo dainos "Saulė" fragmentas.
- 4) Literatūriniai personažai iš Holmo Van Zaičio romanų ciklo "Blogų žmonių nėra".
- 5) Raktininkas, o po to Martinas cituoja Frenko Herberto "Kopą".